

תוכן עניינים

שער א': כללי	1
פרק א': מבוא	1
פרק ב': ההבדלים בין יורש במקום יורש ליורש אחר יורש	3
פרק ג': צוואות הדדיות	7
1. פירוש צוואה הדדית והאפשרות שהנותר בחיים ישנה את צוואתו. פירוש צוואה כ"יורש אחר יורש" או "יורש במקום יורש"	7
2. האם ההסדר שקבעו המנוח ואשתו הראשונה בצוואותיהם ההדדיות הוא הסדר של "יורש אחר יורש" (כפי שטוענים המבקשים) או הסדר של "יורש במקום יורש" (כפי שטוענת המשיבה)?	15
3. ככל שמדובר בצוואות הדדיות - האם ההוראה בצוואה הינה הוראת "יורש אחר יורש" בהתאם לסעיף 42 לחוק הירושה או הוראת "יורש במקום יורש" כמשמעה בסעיף 41 לחוק?	44
4. האם ההוראה בצוואה ההדדית היא הוראת "יורש במקום יורש" לפי סעיף 41 לחוק הירושה או הוראת "יורש אחר יורש" לפי סעיף 42 לחוק הירושה?	55
5. מה דינו של עזבון בן הזוג הראשון לאחר הסתלקות בן הזוג השני? האם העזבון יחולק לילדי הצדדים בהתאם לחלוקה שנקבעה בצוואת בן הזוג הראשון במסגרת הוראת יורש אחר יורש או שמא יחולק העזבון בהתאם לכללי הירושה על-פי דין?	63

6. הצדדים חלוקים כאמור, אף ביחס לפרשנותו של סעיף 5 לצוואה - האם משמעותו היא של "יורש אחר יורש" או שמא כ"יורש במקום יורש" כעמדת המשיב - ככל שיוכרו הוראות הצוואה לעניין זה כ"יורש אחר יורש", הרי שבהתאם לסיפא לסעיף 42(ב) לחוק הירושה אין בידי המנוחה לגרוע מזכות היורש השני באמצעות צוואה סותרת, ולטענת המבקשת יש בהוראה זו ללמד על אומד דעתם של הצדדים ביחס לעקרון ההסתמכות ולאורה יש לפרש את הוראת סעיף 11, באופן ששולל את יכולתה של המנוחה לערוך צוואה מבטלת 69	7. האם ההוראה בצוואה ההדדית היא הוראת "יורש במקום יורש" לפי סעיף 41 לחוק הירושה או הוראת "יורש אחר יורש" לפי סעיף 42 לחוק הירושה? 76
8. המנוחה קבעה כי מי שיירש אותה הוא הנתבע. אולם, היא צפתה שייתכן והנתבע לא יהיה בחיים בעת פטירתה, ולכן הורתה כי במקרה שכזה (בו האב ילך לעולמו לפניו ו/או יחד עימה), יבואו ילדיהם המשותפים במקומו. אין בצוואה כל התייחסות ליורש שיבוא אחר הנתבע, במקרה בו הנתבע הוא היורש (כפי שאירע בפועל). דהיינו: המדובר בהסדר מפורש של "יורש במקום יורש" 86	9. המקרה שנדון לפנינו ממחיש עד כמה יש צורך להבהיר למי שעורך צוואת יורש אחר יורש, כי היורש הראשון עלול להסתלק ובכך למנוע את העברת הרכוש ליורש השני ואם המוריש מעוניין למנוע אפשרות זאת, עליו לקבוע גם הוראה של יורש במקום יורש או לקבוע מה ייעשה במקרה של הסתלקות היורש הראשון. ייתכן שראוי שהמחוקק יאמץ את נוסח הצעת החוק הנ"ל שמסדירה באופן ברור את מעמדו של היורש השני למרות הסתלקות של היורש הראשון 92
10. האם ההסדר שקבעו המנוחים הוא הסדר של "יורש אחר יורש"? 104	

11. האם קיימת מגבלה בצוואות של בני הזוג לביצוע פעולות ברכוש ב"תקופת הביניים" שלאחר פטירת הראשון?	109
12. המנוחים ערכו הצוואה מיום 17.10.89 אשר כללה ההסדר בדבר "יורש אחר יורש" כמשמעו בדין. ביום 19.12.94 נפטר המנוח כאמור. ביום 20.03.05 קויימה צוואתו האמורה, והנה, הוברר לו, כי ביום 30.06.96 ערכה המנוחה צוואה המנוגדת לצוואה ההדדית	129
שער ב': יורש במקום יורש - סעיף 41 לחוק הירושה 143.....	
פרק א': הדין	143
פרק ב': כללי	145
פרק ג': עורך הצוואה לא הבין את משמעותה של הוראות הסעיף אותו ערך בצוואת המנוחה "יורש במקום יורש" - הצוואה בוטלה	147
פרק ד': הלכה למעשה	149
שער ג': יורש אחר יורש - סעיף 42 לחוק הירושה 159.....	
פרק א': הדין	159
פרק ב': כללי	161
פרק ג': "מת השני לפני שעת זכייתו או שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו, הוראת הצוואה לטובתו מתבטלת" - סעיף 42(ג) לחוק הירושה	167
פרק ד': סוגיות שונות	193
1. פגם בהסכם המתנה או בכשירותה	193
2. רישום מחצית מהזכויות בבית	193
3. "בחייהם של שני בני הזוג" - סעיף 8א(ב)(1) לחוק הירושה - הועלתה הטענה כי המנוח קבע בצורה מפורשת כי ההסדר החל הוא הסדר של יורש אחר יורש	194

4. לא היתה כל מניעה מצד המנוחה להעביר עוד בחייה את הזכויות שנפלו בידיה על-פי הצוואה ההדדית במתנה לנתבע, מכוח הוראת סעיף 42(ב) לחוק הירושה.....	195
5. האם ההסדר שקבעו המנוח ואשתו הראשונה בצוואותיהם ההדדיות הוא הסדר של "יורש אחר יורש" כפי שטענו המבקשים או הסדר של "יורש במקום יורש" כפי שטענה המשיבה?.....	196
6. במקרה הנדון בית-משפט הגיע לכלל מסקנה כי מדובר בהסדר של "יורש אחר יורש".....	196
7. הוראה בצוואה בדרך של יורש אחר יורש.....	197
8. במקרה הנדון, בית-המשפט סבר, כי כוונת המנוח היתה לקבוע את האמור בסעיף 5 לצוואה ההדדית כהוראת "יורש אחר יורש".....	198
9. האם לנוכח הצוואה ההדדית (לרבות התנאי של יורש אחר יורש) שעשתה המנוחה עם בעלה המנוח, המתנה מושא התביעה שנתנה המנוחה לנתבע תקפה, אם לאו?.....	199
10. המנוח הורה בצוואתו על דרך יורש אחר יורש. שני היורשים נפטרו, תוך שהיורש השני נפטר לפני היורש הראשון. מי זוכה במנתו של היורש השני? האם משתמעת מהצוואה הוראה אחרת בעניין זה?.....	199
11. אף באם הייתי מגיעה לתוצאה לפיה עלה בידי התובעים להוכיח בדבר אומד דעתו ורצונו של המנוח לקיומו של הסדר בדבר "יורש אחר יורש", לא מצאתי כי היה בכך כדי להקנות לתובעים הסעדים המבוקשים בכתב התביעה בדבר מתן צווי איסור דיספוזיציה גורפים כלפי הנתבעת בנכסי המנוח.....	213
12. על-כן רצון המנוחה במועד עריכת הצוואה הוא לערוך צוואה על דרך "יורש אחר יורש", וכך משתמע מהוראות הצוואה.....	223

13. ההגבלה שהטיל המחוקק בסעיף 42(ד) לחוק על כוחו של מצווה לשלוט בזהות היורשים אינה ניתנת להתניה בצוואה, ועל-כן הוראה לפיה זהות היורשים תוגבל ליורשים "בתוך המשפחה" או למי שאינם "זרים", וזאת "לעולם" - דינה להתבטל.....	237
14. סעיף שכזה בצוואה: "הדירה שבבעלותי... תועבר לילדי. לא תימכר כלל וכלל ולא תושכר לאף גורם, תשמש לקיום אזכרות ויורשי שלהלן יירשמו כבעלים במשותף על הדירה" - בטל.....	243
שער ד': יורש שמת לפני המוריש - סעיף 49 לחוק הירושה.....247	
פרק א': הדין.....	247
פרק ב': כללי.....	249
פרק ג': נפקותו של סעיף 49 לחוק הירושה ("יורש שמת לפני המוריש") כשעסקינן בצוואות הדדיות.....	253
1. כללי.....	253
2. כלום יש נפקות לסעיף 49 לחוק הירושה, כשעסקינן בצוואות הדדיות שלא נקבע בהן הסדר של יורש חליף?.....	253
שער ה': כפיפות להוראות הצוואה - סעיף 53 לחוק הירושה...255	
פרק א': הדין.....	255
פרק ב': כללי.....	257
פרק ג': מה עולה כדי "הוראה אחרת" במובנו של סעיף 53 לחוק שבכוחה לשלול את תחולתו של סעיף 42 לחוק.....	259